

POSTMODERN ÖĞRETİ VE BİR POSTMODERN ROMAN
ÇÖZÜMLEMESİ: KARA KİTAP/ ORHAN PAMUK

Doç. Dr. Nilay IŞIKSALAN*

ÖZ

20. yüzyıl başlarında roman estetiği, geleneksel (yansıtmacı) roman estetiğinden farklılıklar gösterir. Biçim, kurgu, imge, anlatı teknikleri ve zaman algısı konusunda. İletişim, bilişim ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmeler insanların yaşam biçimlerini ve dünyayı algılama tarzlarını değiştirir. Eski ile yeni, sıradan ile olağüstü, madde ile metafizik, gerçek ile kurmaca, yüce ile çıkarın birbirinin içine geçtiği değerler çatışmasında, elitizmin yanında popülizm de onay görür. Çeşitli tartışma ve eleştirilere yol açsa da yeni düşünce ve yaşam tarzı, postmodernizm, topluma yerleşir. İlk kez 1960'lı yıllarda Amerika'da dillendirilen postmodern edebiyat terimi, bir yeni edebiyat estetiği olarak üstkurmaca (metafiction) sözcüğüyle karşılaşılır. Seçkin edebiyat ile eğlencelik (trival) edebiyat arasındaki uçurumu kapatan postmodern yazar, sanatı bir oyun olarak kullanır, mutlak doğruları ve meta anlatıları sarsar. Temel felsefesinde yer alan çoğulculuk, farklılıklara hoşgörüyle bakma, onun varlığını kabul etme gibi demokratik bir açılımı pekiştirir. Türk romanında, Oğuz Atay'ın Tutunamayanlar'ı ile başlayan köklü değişim, 1990'lı yıllardan sonra Orhan Pamuk'un Kara Kitap'ı ile postmodern çizgide gelişir. Bu nedenle adı geçen roman, inceleme konusu olmuştur.

Anahtar kelimeler: Üstkurmaca, kendi olma, bellek, yaratıcı yazma.

POSTMODERN TRAINING AND AN ANALYZING OF THE
POSTMODERN NOVEL: KARA KİTAP/ BY ORHAN PAMUK

ABSTRACT

At the beginning of 20. century, novel esthetics shows differences from traditional (reflectional) novel esthetics in respect of form, editing, image, narration, technigues and time perception. Developments in communication, data processing and transport technologies effect the life styles as well as perception styles of human beings. Beside elitism, populism also obtains approval within the confliction between old and new, ordinary and extraordinary, material and metaphysics, reality and fiction, noble and judgements in which interests are coincide. Although it leads some discussions and criticism, the new life and thinking style postmodernism, establishes in the society. The postmodern literature term said orginally in United States in 1960's corresponds the word of "meta fiction" as a new literature esthetics. The postmodern writer who removes the rift between elitical literature and trival literature, plays the literature as a game and shakes the absolute trues and meta narrations. Pluralism in its basic philosphy consolidates the a democratic declination like approaching differences by tolerating and by accepting its existance. The deep-seated change started with "Tutunamayanlar" by Oğuz Atay in Turkish literature develops in the postmodern line with "Kara Kitap" by Orhan Pamuk after 1990's. Therefore, the said novel has become the subject of study.

Keyword: Metafiction, being oneself, memory, creative writing.

* Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Eğitim Araştırmaları Merkezi emekli eğitim uzmanı., e-mail: sevim_n@hotmail.com